

Клайв Баркър „Кървави книги“, том 2

Няма по-голямо удоволствие от ужаса. Ако сме невидими и седнем между двама души във влак, чакалня или офис, разговорът, който ще чуем, рано или късно ще се завърти пак около ужаса. Привидно, разбира се, ще се говори за нещо съвсем различно: състоянието на нацията, смъртта по пътищата, растящите цени на зъболекарските услуги; но ако съблечем метафората, ако оголим намека, там, в сърцето на дискусиата, ще открием ужаса. Избягваме да говорим за природата на Бог и дали съществува вечен живот, но предъвкваме доволно подробностите на нещастieto. За този синдром няма граници: един и същи ритуал се повтаря и в обществената баня, и в конферентната зала. Както езикът неизбежно се стреми към болния зъб, така и ние се връщаме отново и отново към нашите страхове и ги обсъждаме с нетърпението на гладен човек пред димяща чиния.

* * *

Докато беше в университета и се страхуваше да говори, Стивън Грейс го научиха да говори защо се страхува. И не само да говори за това, но и да анализира и проучва всяко свое нервно окончание в търсене на дребни страхове.

В проучването му помагаше един учител – Куейд.

Тогавя на мода бяха духовните учители – един вид, гуру-епоча. Във всички британски университети младите мъже и жени се оглеждаха на изток и запад за хора, след които да вървят като овце; такива като Стив Грейс имаше много. За негово нещастие месията, на когото попадна, беше Куейд.

Запознаха се в студентската зала за отдих.

– Името ми е Куейд – каза мъжът, който седеше до Стив на бара.

– Аха.

– А ти си...?

– Стив Грейс.

– Да. От курса по етика, нали?

– Точно така.

– Не съм те виждал на други семинари или лекции по философия.

– Това е допълнителният ми предмет тази година. Следвам английска филология.

Просто не можех да си представя да уча цяла година старонорвежки.

– И се записа на етика.

– Да.

Куейд си поръча двойно бренди. Не изглеждаше толкова заможен; едно двойно бренди би се отразило пагубно на финансите на Стив за следващата седмица.

Куейд го гаврътна набързо и поръча ново.

– Ти какво ще пиеш?

Стив се плюнчеше над една малка хладка бира, решен да я ближе поне час.

– За мен нищо.

– Напротив.

– Добре съм си.

– Още едно бренди и халба светло за моя приятел.

Стив реши да се възползва от щедростта на Куейд.

Бира и половина на гладно щеше да му помогне да убие скуката по време на предстоящите семинари на тема „Чарлс Дикенс като обществен анализатор“. Самата мисъл за тях го караше да се прозява.

– Някой трябва да напише дисертация на тема: „Пиенето като обществена дейност“.

Куейд остана загледан за момент в брендите си, после го гаврътна.

– Или като средство за забравя – рече той.

Стив го погледна. Видя му се с пет години по-възрастен, значи, на около двадесет и пет. Комбинацията от дрехи, която носеше, беше объркваща. Вехти маратонки, панталони от рипсено кадифе, сиво-бяла риза, която беше виждала и по-добри дни, а над нея много скъпо черно кожено яке, което висеше като торба на възслабото му тяло. Имаше продълговато обикновено лице и млечносини очи, които бяха толкова бледи, че ирисите се сливаха с бялото и бяха почти незабележими зад дебелия стъкла на очилата. Устните му бяха пълни като на Мик Джагър, но бледи, сухи и лишени от чувственост. Косата – мръсносива.

Стив реши, че онзи може да мине за холандски наркопласъор.

Куейд не носеше никакви значки. Значките бяха общоприет израз на студентските мании и без маркер, който да подсказва какво му доставя удоволствие, мъжът изглеждаше гол. Дали е гей, феминист, защитник на китовите или фашист-вегетарианец? По какво се увлича, за бога?

– Трябваше да се запишеш на старонорвежки – каза Куейд.

– Защо?

– В този курс даже не си правят труда да оценяват изпитните работи.

Стив не беше чувал за това. Куейд продължи да бърбори:

– Просто ги подхвърлят във въздуха. Ако паднат с лицето нагоре – отличен. С лицето надолу – много добър.

О, значи се шегува. Прави се на остроумен. Стив се засмя пресилено, но лицето на Куейд остана безизразно, дори не се усмихна на опита си за шега.

– Трябваше да се запишеш на старонорвежки – повтори. – На кого му е притрябвал епископ Бъркли. Или Платон. Или...

– Или?

– Всичко е пълна глупост.

– Да.

– Наблюдавах те в часовете по философия...

Стив започна да се пита дали Куейд е наред.

– Никога не си водиш записки, нали?

– Не.

– Реших, че или си ужасно самоуверен, или просто не ти пука.

– Нито едно от двете. Просто нищо не вдявам.

Куейд изсумтя и извади пакет евтини цигари. Още едно нарушение на правилата. Студентите или пушат „Голоаз“ и „Кемъл“, или изобщо не пушат.

– Тук не те учат на истинска философия – продължи с неприкрито презрение онзи.

– Така ли?

– Наливат ни в главите малко Платон или малко Бенетам, но не задълбават с истински анализ. Разбира се, предметът има всички необходими характеристики... Прилича на звяра, дори донякъде мирише на него, поне за непосветения.

– Какъв звяр?

– Философията. *Истинската* философия. Тя е звяр, Стивън. Не мислиш ли?

– Не бях...

– Дива е. И хапе.

Куейд се усмихна лукаво.

– Да, хапе – повтори. Изглежда, му хареса. И още веднъж, за късмет: – Хапе.

Стивън кимна. Така и не схвана метафората.

– Мисля, че трябва да се чувстваме ошетени от предмета, който изучаваме. – Куейд изглеждаше въодушевен от темата за осакатеното образование. – Трябва да се страхуваме да изопачаваме идеите, за които сме принудени да говорим.

– Защо?

– Защото, ако бяхме стойностни философи, нямаше да си разменяме академични шеги. Нямаше да говорим за семантика, като използваме лингвистични трикове, за да прикрием наистина важните неща.

– А какво щяхме да правим?

На Стив започваше да му се струва, че Куейд се прави на шут. Само че Куейд не беше в настроение за шеги. Лицето му беше безизразно; малките му зеници се бяха свили до точки.

– Щяхме да се приближим до звяра, Стив, не мислиш ли? Да посегнем да го потупаме, да го погалим, да го издоим...

– Какъв... тъ... какъв е звярът?

Куейд очевидно се подразни от прагматичността на въпроса.

– Това е темата на всяка стойностна философия, Стивън. Нещата, от които се страхуваме, защото не ги разбираме. Мракът зад вратата.

Стив си помисли за една врата. И за мрака за нея. И започна да разбира какво се крие зад обърканите думи на Куейд. Философията беше начин да говориш за онова, от което се страхуваш.

– Трябва да обсъждаме съкровенията за психиката ни неща – продължи Куейд. – Ако не го правим... рискуваме...

Той млъкна внезапно, изгубил желание да говори.

– Какво?

Куейд се взираше в празната си чаша сякаш му се искаше отново да е пълна.

– Още едно? – попита го Стив, като се молеше отговорът да е не.

– Какво рискуваме? – повтори Куейд. – Мисля, че ако не излезем и не намерим звяра...

Стив разбра, че приближава ключовата реплика.

– ...рано или късно той ще дойде да ни потърси.

Няма по-голямо удоволствие от ужаса. Стига да е нечий друг.

През следващите една-две седмици Стив разпита тук-там за странния господин Куейд.

Никой не знаеше малкото му име.

Никой не беше сигурен на колко е години, но една от секретарките смяташе, че е прехвърлил тридесетте – нещо доста изненадващо за Стив.

Черил го била чула да казва, че родителите му са мъртви. Май били убити. С това, изглежда, се изчерпваше всичко, което другите знаеха за Куейд.

* * *

– Дълга ти едно питие – каза Стив, като сложи ръка върху рамото на Куейд. Онзи подскочи като ужилен.

– Бренди?

– Благодаря.

Стив поръча.

– Стреснах ли те?

– Бях се замислил.

– Нито един философ не трябва да спира.

– Да спира какво?

– Да мисли.

Заприказваха се. Стив не беше сигурен защо иска да общува пак с Куейд. Човекът беше с десет години по-възрастен от него и на различно интелектуално ниво. Ако трябваше да бъде честен, този човек го смущаваше. Постоянните му приказки за зверове го объркваха. Въпреки това искаше още от същото – още метафори, още от този сериозен глас, който му обясняваше колко безполезни са преподавателите и колко слабохарактерни студентите. В света на Куейд нямаше нищо сигурно. Той не следваше никой гурӯ и със

сигурност не беше религиозен. Отнасяше се цинично към всичко – от политическата система до философията.

Въпреки че Куейд рядко се смееше на глас, Стив знаеше, че гледа на света с горчива насмешка. Всички хора бяха или агнета, или овце, които си търсят пастири. Разбира се, според Куейд тези пастири бяха плод на въображението им. Всичко, което съществуваше в тъмнината извън кошарата, бяха страховете, които дебнеха невинните агнета – дебнеха ги, търпеливи като камък, и чакаха да се размърдат.

Нямаше нищо сигурно, освен едно – че ужасът съществува.

Интелектуалната арогантност на Куейд беше ободрителна. Не след дълго Стив се влюби в иконоборческата лекота, с която новият му познат рушеше едно вярване след друго. Понякога страдеше, когато Куейд излагаше неоспорим аргумент срещу някоя догма, в която Стив бе вярвал. Но няколко седмици по-късно реши, че дори звукът на унищожението е вълнуващ. Куейд разчистваше шубраците, събаряше дърветата, почистваше стърнищата. Стив се чувстваше свободен.

Нация, семейство, църква, закон. Всичко е пепел. Всичко е безполезно. Всичко е измама, окови и задушаване.

Съществува само ужасът.

– Аз се страхувам, ти се страхуваш, ние се страхуваме – обичаше да казва Куейд. – Той, тя, то се страхува. На света няма мислещо същество, което да не познава ужаса по-добре от собственото си сърцебиене.

Сред любимите жертви-слушатели на Куейд беше друг студент по философия и английска филология. Черил Фром. Черил реагираше бурно на по-скандалните му коментари и докато двамата с Куейд се надпреварваха кой по-напред ще направи на пух и прах аргументите на другия, Стив седеше кротко и се наслаждаваше на спектакъла. Куейд твърдеше, че Черил е патологичен оптимист.

– А ти си пълен глупак – често казваше тя, когато спорът се разгорещеше. – На кого му пука, че се страхуваш от собствената си сянка? Не и на мен. Аз съм си добре.

И определено изглеждаше добре. Черил Фром предизвикваше мокри сънища, но беше толкова умна, че никой не смееше да я ухажва.

– Всеки опитва вкуса на ужаса от време на време – беше отговорът на Куейд, който изучаваше напрегнато лицето ѝ с млечните си очи, наблюдаваше реакциите ѝ и според Стив се опитваше да намери пролука в убежденията ѝ.

– Не и аз.

– Нямаш страхове? Нямаш кошмари?

– Че как да имам. Произлизам от добро семейство и не крия позорни семейни тайни. Даже не ям месо, така че не ми прилошава, когато мина с колата покрай кланица. Нямам какво да крия. Това означава ли, че не съм истинска?

– Това означава – рече с присвити като на змия очи Куейд, – че зад увереността ти се крие някаква голяма тайна.

– Обратно към кошмарите.

– Големи кошмари.

– Бъди по-конкретен, искам дефиниции.

– Не мога да ти кажа от какво се страхуваш.

– Тогава ми кажи ти от какво се страхуваш.

Куейд се поколеба.

– Това не подлежи на анализ.

– Задникът ми не подлежи на анализ!

Забележката ѝ извика неволна усмивка на устните на Стив. Задникът на Черил наистина не подлежеше на анализ. Човек можеше единствено да коленичи пред него и да го боготвори.

Куейд започна отново да ораторства.

– Моят страх е нещо лично. И се обезсмисля в по-широк контекст. Знаците на моя ужас, образите, ако предпочиташ, които мозъкът ми използва, за да *илюстрира* моя страх – тези знаци са нищо в сравнение с истинския ужас, който е в основата на моята личност.

– Аз виждам образи – обади се Стив. – Картини от детството, които ме карат да мисля за... – Млъкна, вече съжалил за тази изповед.

– За какво? – попита Черил. – Неца, свързани с лоши преживявания? Падане от колелото, такива работи?

– Може би – отговори Стив. – Понякога се улавям, че мисля за тези картини. Не преднамерено; само когато съм разсеян. Сякаш съзнанието ми се насочва автоматично към тях.